

ספר הכוזרי:

מאמר שלישי פסקאות כד' – לא'

מאת: יהודה הלוי¹

כד. אמר הכוזרי: אין דרך לזה אלא בהעתיקת דבריהם וסמך מעשיהם, אם ימצא מי שיאמן בזה, מרבים אחרי רבים, שלא יעבר על כמותם ההסכמה, מקבלת התורה ותולדותיה ופרושיה ממשה, ברוך בלבבות או בספרים.

כה. אמר החבר: ומה תאמר אם ימצא חלוף בספר אחד או בשנים ושלשה.

כו. אמר הכוזרי: עינו ברב הספרים, כי הרבים לא יעבר עליהם הכזב, ויניחו היחידים, וכן יעשה במעתיקים כשיחלקו המעוט שובו לדעת הרב.

כז. אמר החבר: ומה תאמר באות שתמצא בספרים בחלוף ההקשה, כמו 'צדו צעדינו' התראה שהוא 'צרו' ו'אשר לא נשא לשוא נפשי' ושיבוהו 'נפשו', וזולת זה הרבה שלא נוכל לספרם.

כח. אמר הכוזרי: אם תשלט ההקשה על אלה והדומה להם, תשנה הספרים כלם: באותיות ותחלה, ואחר כן במלות, ואחר כן בחבורים, ואחר כן בנקוד, ואחר כן בטעמים, וישתנו הענינים, וכמה פסוקים יכול האדם להעתיק עניניהם אל הפסם בהעתיקת אחד מאלה המסורות, כל שכן כלם.

כט. אמר החבר: ואיך תחשב שהנני משה ספר תורתו אל בני ישראל.

ל. אמר הכוזרי: מבלי ספק שהיה ספר פשוט, מאין נקוד וטעמים, כאשר אנחנו רואים ספרי התורה היום, שאי אפשר שייסכימו עליהם בהמון, כמו שאי אפשר שייסכימו על המצה בפסח ושאר תורותיו שהם זכר ליציאת מצרים, שמתישבת בנפשות ישראל אמתת יציאת מצרים במעשים ההם המתמידים, שאי אפשר להסכים עליהם בשנה מהשנים מבילתי שלא יהיה עליהם מוחה.

¹ תרגום: יהודה אבן תיבון (מערבית)

לא. אמר החבר: מבלי ספק שהיה שמור בלבבות בפתחא והקמץ והשבר והנטיה והשוא והטעמים. בלב הכהנים מפני צרכם לעבודה ולהורות את בני ישראל, ובלב המלכים מפני שנצטוו: 'והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו', ובלב השופטים מפני צרכם אליהם בדיינים, ובלב הסנהדרין מפני צרכם אליהם במה שפיתו: ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם ובינתכם, ובלב החסידים כדי לקבל שכר, ובלב אנשי החנוף להתגדר בהם. ושמנו שבעת המלכים והטעמים אותות לתכונות ההם אשר העתיקום בקבלה ממשה. ומה תחשב על אלה אשר תקנו המקרא בפסוקים תחלה, אחר כן בנקוד, ואחר כן בטעמים, ואחר כן במסורת על שמירת המלא והחסר, עד אשר מנו אותיותיה ובררו כי זו דגחון חצי התורה, ושמירת כל נכרי מקמץ ופתח וצירי וסגול יוצא מן ההקשה. התראה שמעשיהם בזה לריק ולבטלה, או השתדלות בדבר חובה.